

УДК: 637.51:591.463.1 + 636.4.082

СУЧАСНІ АСПЕКТИ РОЗВЕДЕННЯ СВИНЕЙ ПОРІД ЛАНДРАС ТА УЕЛЬС В УКРАЇНІ

Церенюк О. М., к. с.-г. н.,

Акімов О. В., к. с.-г. н.,

Тимофієнко І. М., асп.,

Черевта Ю. В., асп.

Інститут тваринництва НААН

Проведено генеалогічний аналіз стад свиней порід ландрас та уельс на основі даних з 2 суб'єктів племінної справи з розведення свиней породи уельс та 24 суб'єктів із розведення свиней породи ландрас. Численними в породі уельс є кнури лінії Теда 933 вітчизняної селекції (26,32 % по популяції) та лінії Віктора, Уотчмана, Ямса й Імперіала вітчизняної селекції (по 10,53 %), чисельність кнурів англійської селекції незначна (по 5,26 %). Генеалогічна структура свиней породи ландрас в Україні більш розгалужена, але менше впорядкована у порівнянні з уельською породою. Кнури у вітчизняній популяції породи ландрас представлені 90 лініями, серед них 27 літерних. Сформовано ряд технологічних підходів та способів з підвищення ступеня реалізації генетичного потенціалу продуктивності, що дозволяє за рахунок обробки сперми для осіменіння впливати на рівень продуктивності свиноматок. Окреслені завдання селекційно-племінної роботи з породами на найближчу перспективу.

Ключові слова: свині, ландрас, уельс, відтворення, штучне осіменіння, генетичний потенціал продуктивності.

Товарне виробництво свинини базується на застосуванні промислового схрещування та породно-лінійної гібридизації. При цьому, продуктивний рівень фінальних гібридів та прояв ефекту гетерозису залежить від генетичного потенціалу продуктивності вихідних батьківських форм. З урахуванням цього, одним із важливих факторів на сучасному стані інтенсифікації галузі свинарства є селекційно-племінна робота, спрямована на удосконалення і підвищення генетичного потенціалу продуктивних і технологічно-етологічних якостей свиней для ефективного їх використання.

Того ж часу, потенційних можливостей вихідних порід свиней ще повністю не досягнуто. Свиноматки здатні приводити до 30 поросят на опорос, забезпечувати до 3-х опоросів за рік за добових приростів молодняку на рівні більше 1300 г. з досягненням живої маси 100 кг за 115 - 120 днів при витраті на кожний кілограм приросту до 2 кг сухих речовин корму [1].

Подібна ситуація і по основних материнських формах свиней м'ясного напрямку продуктивності – порід ландрас та уельс. Свині породи ландрас – найбільш поширена порода м'ясного напрямку продуктивності в нашій країні і світі. Тварини породи уельс подібні як за зовнішнім виглядом, так і за типом і рівнем продуктивності, до ландрасів. Відзначаючись високим рівнем генетичного потенціалу продуктивності, тварини цих порід потребують створення відповідних умов утримання та годівлі для реалізації цього генетичного потенціалу в продукцію. При цьому найбільшої уваги потребує група показників із низьким ступенем успадковування. До цієї групи належать відтворювальні якості свиноматок.

Слід враховувати, що в останні десятиріччя виробництво племінної продукції свинарства в Україні стало більш технологічним, що відкрило значні можливості для підвищення ступеня реалізації генетичного потенціалу саме за відтворювальними

якостями свиноматок. Відтворення ж поголів'я в племінних господарствах України на сьогоднішній день практично повністю базується на штучному осіменінні. Штучне осіменіння свиней, як прогресивний метод розмноження, за останні десятиріччя стало основним у відтворенні тварин на фермах і комплексах. Це найбільш ефективний і швидкий метод підвищення продуктивності, масового поліпшення породних і племінних якостей свиней та максимального використання кнурів-плідників [2-3]. В останні десятиріччя асортимент різноманітного обладнання та інструментарію для штучного осіменіння суттєво розширився. Відбулись позитивні зміни і у якісному плані на ринку розбавників сперми кнурів. Суттєво зросла переживаність сперми, тривалість зберігання спермопродукції та інші показники за використання сучасних розбавників. Це стало підставою для пошуку нових методів, що сприяли б підвищенню рівня відтворювальних якостей свиноматок.

Отже, метою досліджень було оцінити структуру по породах ландрас та уельс, окреслити напрямки по роботі з породами та сформувані перспективні шляхи підвищення рівня генетичного потенціалу продуктивності та технологічні підходи з нарощування ступеня його реалізації по тваринам порід ландрас та уельс в Україні.

Матеріали та методи дослідження. Проведено генеалогічний аналіз стад свиней порід ландрас та уельс на основі даних з 2 суб'єктів племінної справи з розведення свиней породи уельс та 24 суб'єктів із розведення свиней породи ландрас.

Дослідження з оцінки відтворювальних якостей свиноматок були проведені на базі ряду племінних господарств з розведення свиней порід ландрас та уельс. Визначались такі показники відтворювальних якостей свиноматок як багатоплідність, маса гнізда при відлученні та збереженість. Результати досліджень опрацювали методом варіаційної статистики [9-10].

Результати досліджень. У вирішенні м'ясної проблеми у світі провідна роль належить свинарству. За даними ФАО [6 – 7] у загальній структурі виробництва м'ясо свинини займає 37,1 %, птиці – 34,2 %, яловичини – 22,4 %, баранини – 4,5 та інших видів – 1,8 %.

Із загального виробництва м'яса у 302373 тис. тонн на свинину припадає 109122 тис. тонн. Виробництво м'яса і поголів'я свиней в окремих країнах наведено в таблиці 1.

Спостерігається подальший щорічний приріст м'яса за період 2012-2025 р.р.: птиці – 3,1 %, свинини – 2,6 %, яловичини -1,3 %, інших видів – 0,2 %. Із ростом чисельності населення виробництво м'яса постійно збільшується. За останні 50 років його обсяги зросли у чотири рази. Це забезпечило збільшення обсягів його споживання на душу населення. Найвищий показник споживання м'яса на душу населення у США – 120,2 кг за рік. Високі показники мають Кувейт (119,2 кг), Австралія (111,5 кг), Нова Зеландія (106,4), Аргентина (98,3) кг. Світове ж поголів'я свиней сягає майже 800 млн. голів. Найбільше поголів'я свиней утримують у Китаї – 473,3 млн., країнах ЄС – 148,5 млн. і США – 66,4 млн. голів.

Значну роль у світовому виробництві свинини відіграють м'ясні генотипи свиней – сучасне інтенсивне свинарство потребує високопродуктивних м'ясних генотипів. За останні десятиріччя в світі суттєвих видозмін зазнала велика біла порода свиней – продуктивність якої з універсального була модифікована в м'ясний напрямок. Однак, у першу чергу, тварини м'ясного напрямку продуктивності в світі представлені породою ландрас. В Україні за чисельністю тварини породи ландрас займають другу позицію. У системах схрещування та гібридизації порода ландрас є проміжною батьківською формою. Поряд із ландрасами успішно використовуються й уельси, які за рівнем продуктивних якостей та за зовнішнім виглядом подібні до ландрасів. Є відомості й про успішне використання як ландрасів, так і уельсів в якості материнської форми. Таким чином, у структурі вітчизняного генофонду свиней,

породи ландрас та уельс належать до тих, які в значній мірі впливають на якість основної маси фінального гібридного молодняка.

Таблиця 1

Поголів'я і виробництво свинини в окремих країнах

Країна	Населення, тис.	Поголів'я свиней (тис. гол.)	Виробництво свинини	
			всього (тис. гол.)	на людину за рік (кг)
У світі	6915000	966171	109122	15,8
Африка	1050000	33427	1199	1,1
Америка	936000	165213	19603	20,9
Азія	4153000	578304	60593	14,6
Європа	739000	183940	27227	36,8
Океанія	37000	5287	500	13,5
Китай	1365238	465500	49000	35,9
Індія	1253309	9400	329	0,3
США	317321	66413	10555	33,3
Бразилія	201018	38796	3465	17,2
Росія	143657	17258	2560	17,8
Японія	127336	9735	1297	19,2
Мексика	118395	15858	1239	19,5
Німеччина	80524	28132	5474	68,0
Франція	63929	13765	2180	34,1
Великобританія	63888	4481	825	12,9
Італія	61482	9351	1651	26,9
Іспанія	46006	25250	3466	75,3
Україна	45410	7372	701	15,4
Аргентина	41282	2400	305	7,4
Польща	38533	11581	1836	47,6
Канада	34031	12668	1998	58,7
Австралія	24019	2138	350	14,6
Казахстан	17208	1204	212	12,3
Нідерланди	16867	12234	1332	79,0
Білорусь	9467	3989	450	45,9
Ізраїль	8132	224	19	2,3
Данія	5603	12331	1669	297,9
Нова Зеландія	4519	314	50	11,1

Найчисельнішими в породі уельс є кнури лінії Теда 933 вітчизняної селекції (26,32 % по популяції) та лінії Віктора, Уотчмана, Ямса й Імперіала вітчизняної селекції (по 10,53 %), чисельність кнурів англійської селекції незначна (по 5,26 %) (рис. 1).

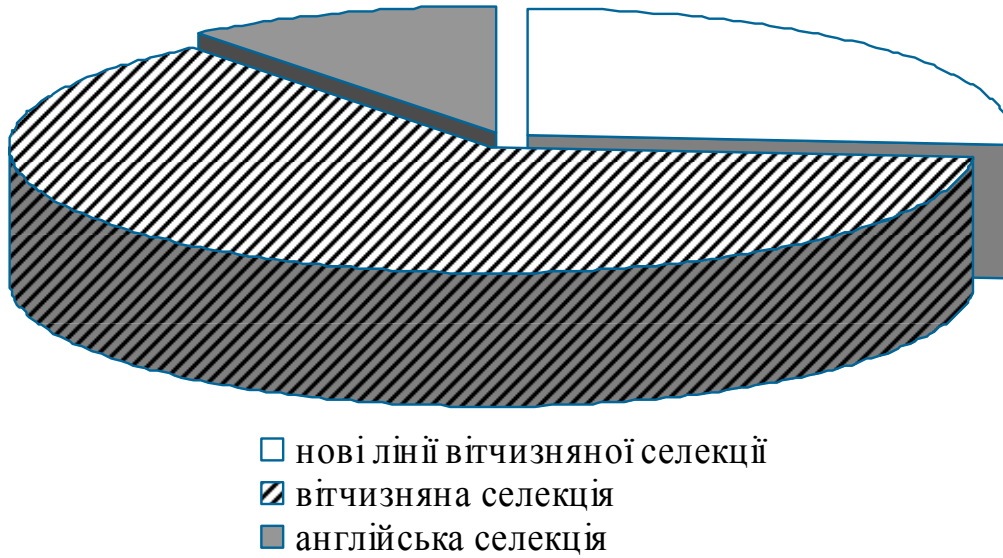

Рис. 1 Структура батьківської складової породи уельс

До найчисельніших родин у породі уельс відносяться такі: Лайк Гьорл (40,71 %), Лайк Мейд (23,57 %), Куїні (19,29 %) (рис. 2). Найменш чисельні родини англійської селекції – Тесси та Тереси, а також нової родини вітчизняної селекції UNI (по 0,71 %).

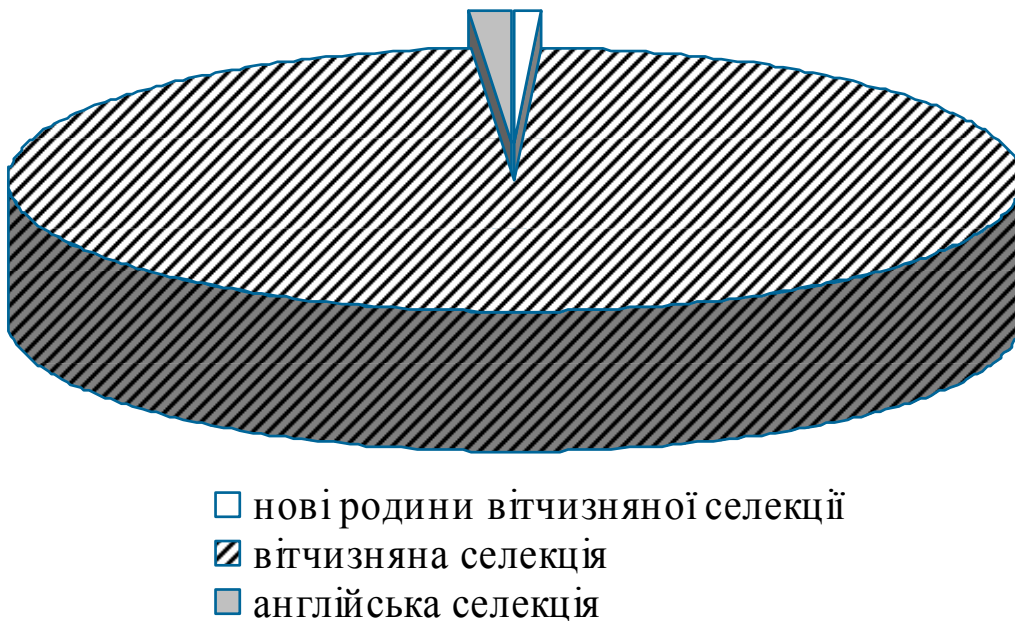

Рис. 2 Структура материнської складової породи уельс

Генеалогічна структура свиней породи ландрас в Україні більш розгалужена, але менше впорядкована у порівнянні з уельською породою. Кнури у вітчизняній популяції породи ландрас представлені 90 лініями, серед них 27 літерних (рис. 3).

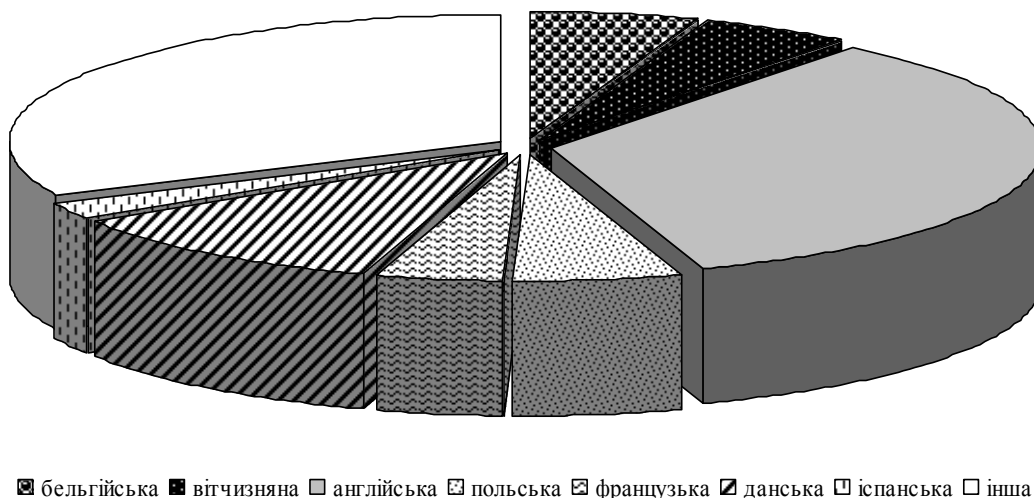

Рис. 3 Структура батьківської складової породи ландрас.

Вітчизняна селекція представлена кнурами 5 ліній та матками 18 ліній. Разом із тим, найчисельнішою селекцією свиней породи ландрас в Україні є англійська. Найменш чисельними є чеська та іспанська селекції. Більшою кількістю кнурів у межах вітчизняної селекції представлені кнури ліній Хукса та Лукача (по 27,27 %). Відповідно в межах вітчизняної селекції, чисельнішими є родини Липівки (12,44 %), Дегови (11,57 %) та Волиці (9,15 %) (рис. 4).

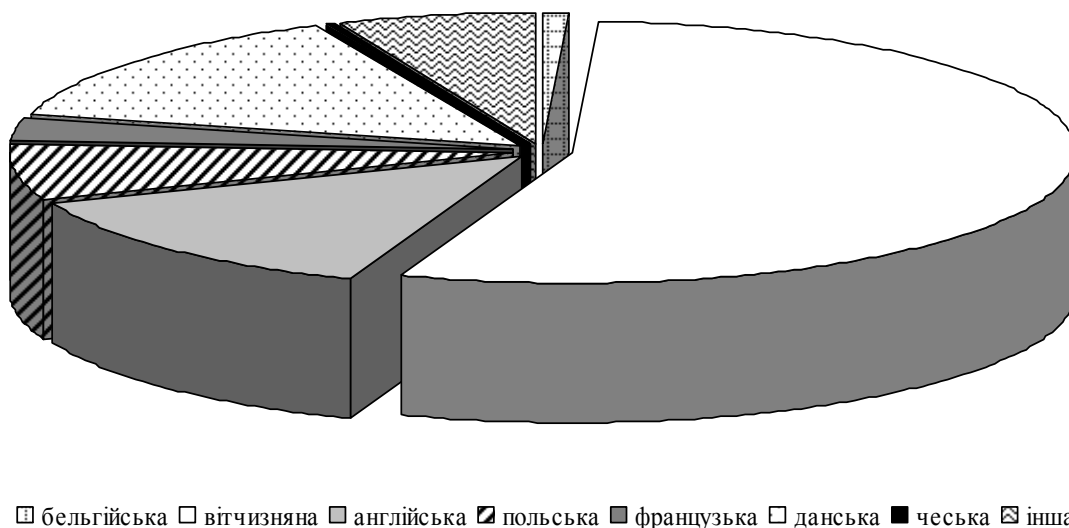

Рис. 4. Структура материнської складової породи ландрас.

Із метою підвищення рівня реалізації генетичного потенціалу продуктивності (за відтворювальними та відгодівельними якостями) для впровадження в племінних та товарних господарствах, що базуються на чистопорідному розведенні або на використанні в системах схрещування та гібридизації порід свиней ландрас та уельс, ми сформували ряд технологічних підходів (патенти України на корисні моделі

№ 96928, 97393, 100641 та спосіб, що дозволяє за рахунок обробки сперми для осіменіння впливати на рівень продуктивності свиноматок). Дані підходи впроваджено в практичну роботу з окремими стадами по породах ландрас та уельс.

Запропонований співробітниками лабораторії селекційно-технологічних досліджень в свинарстві ІП НААН прилад (патент України на корисну модель № 96928) використовується в господарствах Харківської області, зокрема в ФГ «Шубське» Богодухівського району. Окрім того, що даний прилад сприяє підвищенню реалізації генетичного потенціалу продуктивності за відтворювальними якостями свиноматок, порівняно з традиційним осіменінням оператор може обслуговувати одночасно 3-5 свиноматок, або виконувати інші функції. Прилад легко розміщується на поперековому відділі і не потребує додаткового закріплення, фіксування та розфіксування й ін.

Важливим напрямком роботи з м'ясними породами свиней, і зокрема з ландрасами та уельсами є підвищення стресостійкості тварин. Співробітниками лабораторії селекційно-технологічних досліджень в свинарстві ІП НААН розроблено технологічний підхід з оцінки стресостійкості свиней. Послідовність проведення процедури відбору стресостійкого молодняку наступна: на першому етапі проводять індивідуальне зважування поросят на 4, 9 та 15 добу після відлучення. Далі по кожній тварині за сумою різниць за живою масою пар дат на 15 і 4 та 15 і 9 доби після відлучення визначають критерій стресостійкості. Після цього розраховують середнє значення цього критерію по оціненій групі тварин і проводять розподіл тварин на класи. До середнього класу розподілу – M_0 (слабореагуючі) відносять тварини, що мають показники критерію стресостійкості у межах $\bar{X} \pm 0,67\delta$. За цими межами – у бік зменшення значень критерію стресостійкості ($X < \bar{X} - 0,67\delta$) тварини відносять до класу розподілу M_+ (стійкі); в бік збільшення значень критерію стресостійкості ($X > \bar{X} + 0,67\delta$) тварини відносяться до класу розподілу M_- (сильнореагуючі).

В умовах ТОВ Агрофірма «Хлібне» Харківської області Лозівського району проведено оцінку молодняку свиней порід ландрас та уельс. Розрахований для оціненої популяції ($n=1023$ голови) середній критерій стресостійкості становив 6,59. До середнього класу розподілу віднесли тварин, що мали показники критерію стресостійкості у межах середнього $\pm 0,67 \delta$ як у бік зростання, так і в бік зменшення. За розмахом мінливості значення критерію стресостійкості в окремих особин, дослідженої популяції, у межах від 4,5 до 8,5, межі розподілу за класами були наступні: для класу M_- (сильнореагуючі) – від 7 до 8,5, класу M_0 (слабореагуючі) – від 6,1 до 6,9 та для класу M_+ (стійкі) – від 4,5 до 6,0. Результати оцінки наведені у таблиці 2.

Таблиця 2

Жива маса поросят різних груп розподілу за стресостійкістю, ($\bar{X} \pm S_{\bar{x}}$)

Показник	Група		
	I	II	III
Група розподілу за стресостійкістю	M_+	M_0	M_-
Реакція на вплив стресчинника	стійкі	слабо-реагуючі	сильно-реагуючі
n, голів	349	242	432
Середня жива маса при відлученні, кг	9,59±0,062	9,43±0,059	9,46±0,037
Середня жива маса на 15-й добу після відлучення, кг	14,16±0,059	13,60±0,060 ***	13,60±0,038 ***

Примітка. *** відповідає $p < 0,001$ до групи M_+ .

За такого розподілу, у межах оціненої популяції, до групи М- відносяться 432 голови (34,1 % до загальної кількості), до класу Мо – 242 голови (23,7 % до загальної кількості) та до класу М+ – 349 голів (42,2 % до загальної кількості).

Запропонований спосіб використовується в господарствах Харківської області, зокрема в ФГ «Шубське» Богодухівського району. Перевага способу полягає у тому, що дозволяє проводити оцінку стресостійкості в ранньому віці та підвищити ефективність селекції, так як визначення проводиться протягом періоду дорощування молодняка – до розподілу на групи відгодівлі чи ремонту. При цьому, використання даного способу не потребує спеціальної кваліфікації спеціалістів, адже для розподілу необхідні лише дані трьох індивідуальних зважувань по кожній тварині в період «кризи відлучення».

Не менш важливим напрямком, що забезпечує поступове підвищення відтворювальних якостей свиноматок в поколіннях є визначення та відбір тварин, що відзначаються високим рівнем відтворювального фітнесу. Співробітниками лабораторії селекційно-технологічних досліджень в свинарстві ІП НААН розроблено спосіб відбору свиноматок, що включає: індивідуальну оцінку кожної свиноматки за комплексом показників, таких як кількість поросят при народженні (багатоплідність), живу масу усіх поросят при відлученні від матерів (маса гнізда при відлученні), та їх вік при відлученні, які об'єднують у селекційний індекс (СІВЯС), та відрізняється тим, що в індекс не включено показник молочності, а також проводиться подальший розподіл свиноматок на класи порівняно з середнім показником по стаду. При цьому виділяють свиноматок, які використовуватимуться у племінній групі (класу розподілу М+) із значеннями індексу $X > \bar{X} + 0,67\delta$; свиноматок основної групи (класу розподілу Мо) із значеннями індексу у межах $\bar{X} \pm 0,67\delta$; та свиноматок, яких недоцільно використовувати в стаді (клас розподілу М-) із значеннями індексу $X < \bar{X} - 0,67\delta$.

Оцінку за індексом проводять за наступною формулою:

$$\text{СІВЯС} = 6X_1 + 9,34 (X_2/X_3),$$

де СІВЯС – селекційний індекс відтворювальних якостей свиноматок;

X_1 – багатоплідність (кількість поросят при народженні), голів;

X_2 – маса гнізда при відлученні (маса усіх поросят при відлученні), кг;

X_3 – термін відлучення (вік поросят при відлученні), діб;

6 та 9,34 – коефіцієнти.

Після кожного опоросу середні значення продуктивності свиноматки й індекс відповідно перераховуються та визначається належність свиноматки до конкретного класу розподілу. Така оцінка дозволяє вилучати зі стада свиноматок, що відзначаються зниженням рівня відтворювальних якостей протягом продуктивного періоду. Того ж часу, свиноматки, що відзначатимуться вищим рівнем продуктивності протягом декількох опоросів потрапляють до племінної групи.

В умовах ТОВ «Криворіжхарчоторг» Дніпропетровської області Апостолівського району було оцінено фактичні результати опоросів свиноматок породи уельс за першим опоросом. Індивідуально по кожній свиноматці було визначено кількість поросят при народженні, живу масу усіх поросят при відлученні від матерів шляхом групового погніздового зважування поросят та визначено погніздово вік відлучення поросят. Далі було проведено оцінку шляхом розрахунку для кожної тварини значення індексу, встановлення середнього значення індексу для всієї оціненої популяції (n=26 голів) та проведення розподілу на класи у межах $\bar{X} \pm 0,67\delta$. Для оціненої популяції середнє значення селекційного індексу відтворювальних якостей становило 87,94 бали. Коливання значення індексу по оціненій групі знаходилось у межах

від 68,76 до 106,44 балів. Межі розподілу за класами були наступні: М- – від 68,76 до 83,12 балів, Мо – від 82,13 до 93,74 та М+ – від 93,75 до 106,44 балів. Після встановлення меж класів кожна матка за величиною індексу була віднесена до відповідного класу розподілу і відповідно до конкретної групи за результатом оцінки за відповідністю М+ – племінна група, Мо – основна група та М- – племінний брак. За такого розподілу, у межах оціненої популяції, до класу М- відносяться 5 голів (19,2 % до загальної кількості), до класу Мо – 13 голів (50,0 % до загальної кількості) та до класу М+ – 8 голів (30,8 % до загальної кількості).

Такий розподіл дозволив провести відбір маток до племінної групи, що вірогідно відрізнялись як за показником багатоплідності, так і за показником маси гнізда при відлученні (табл. 3). Групи тварин Мо та М- вірогідно відрізняються за показником багатоплідності.

Таблиця 3

**Показники продуктивності свиноматок різних груп розподілу
за індексом СІВЯС, ($\bar{X} \pm S_{\bar{x}}$)**

Класи розподілу	Група за результатом оцінки	Показник		
		багатоплідність, гол.	маса гнізда при відлученні у 45 днів, кг	СІВЯС, балл
М+	племінна	11,88±0,315 ***1, ***2	129,50±1,979 *1, *2	98,13±1,995
Мо	основна	10,15±0,108 **1	120,92±2,326	86,02±0,632
М-	плембрак	9,00±0,354 **2	109,00±7,272	76,62±2,573

Примітка. ***1) відповідає $p < 0,001$ до групи М-; **1) відповідає $p < 0,01$ до групи М-; *1) відповідає $p < 0,05$ до групи М-; ***2) відповідає $p < 0,001$ до групи Мо; **2) відповідає $p < 0,01$ до групи Мо; *2) відповідає $p < 0,05$ до групи Мо.

Запропонований спосіб використовується в господарствах Харківської області, зокрема в ФГ «Шубське» Богодухівського району. Перевага способу полягає у тому, що дозволяє проводити відбір свиноматок на основі розподілу на класи за індексом, що включає лише ті ознаки, що передбачені чинною інструкцією з бонітування свиней. При цьому, використання даного способу забезпечує відбір маток для племінної групи, що відзначаються вищими значеннями багатоплідності на 17,04 – 20,89 % і маси гнізда при відлученні на 7,10 – 18,81 %.

Також перспективним напрямком, що сприяє підвищенню ступеня реалізації генетичного потенціалу продуктивності свиней за відтворювальними якостями свиноматок (в тому числі це стосується й порід ландрас та уельс), є застосування тканинних екстрактів. Використання комплексів тканинних екстрактів при додаванні до сперми кнурів для осіменіння свиноматок є ефективним технологічним підходом, що забезпечує підвищення показників багатоплідності та маси гнізда при відлученні без суттєвого погіршення збереженості поросят до відлучення. За комплексної оцінки відтворювальних якостей свиноматок, найбільший рівень прояву ознак спостерігався за використання комплексу екстрактів печінки-селезінки (СІВЯС на рівні 98,95 балів) дещо менше за використання комплексу екстрактів сім'яників-печінки (94,79 балів) і найменший за використання комплексу екстрактів сім'яників-селезінки (92,37 балів).

Запропонований спосіб використовується в господарствах Харківської області, зокрема в ФГ «Шубське» Богодухівського району. Перевага способу полягає у

тому, що дозволяє отримувати вищий рівень продуктивності свиноматок за основними ознаками відтворювальних якостей.

Стосовно основних актуальних на сьогоднішній день завдань селекційно-племінної роботи з породами ландрас та уельс є:

- зміцнення племінної бази з подальшим нарощуванням поголів'я;
- збільшення відсотку поголів'я вітчизняної селекції та розширення генеалогічної структури за рахунок нових вітчизняних ліній та родин;
- формування мережі репродукторних господарств із виробництва двопорідного молодняку як на материнській основі порід свиней ландрас та уельс;
- підвищення рівня відгодівельних та м'ясних ознак по вітчизняним популяціям порід;
- впровадження в практику селекційно-племінної роботи оцінки тварин за основними генами QTL;
- повномасштабне переведення й адаптування до загальноєвропейської системи оцінки на основі методу BLUP.

Висновок. Отже, на сьогоднішній день породи свиней ландрас та уельс відзначаються достатньо розгалуженою генеалогічною структурою. За високого рівня генетичного потенціалу продуктивності розроблено значний арсенал технологічних підходів, що сприятимуть підвищенню ступеня його реалізації на рівні господарств. Окреслені завдання селекційно-племінної роботи по господарствах сприятимуть нарощуванню генетичного потенціалу продуктивності в подальших поколіннях вітчизняних популяцій порід ландрас та уельс.

Бібліографічний список

1. Рибалко В. П. Селекція та гібридизація у свинарстві / В. П. Рибалко, В. П. Буркат. – Київ, БМТ, 1996. – 144 с.
2. Організація відтворення свиней методом штучного осіменіння: науково-практичні рекомендації / О. М. Церенюк та ін. – ІТ НААН. – Харків. – 2015. – 55 с.
3. Церенюк О. М. Змішування сперми кнурів / О. М. Церенюк // Farmer. – Київ. – січень 2012. – С. 102–103.
4. Церенюк О. М. Модифікація імпортного генетичного матеріалу в Україні: монографія. – ІТ УААН. Харків. – 2010. – 248 с.
5. Церенюк О. М. Оцінка ефективності індексів материнської продуктивності свиней / О. М. Церенюк, А. І. Хватов, Т. А. Стрижак // Сучасні проблеми селекції, розведення та гігієни тварин. – Збірник наукових праць Вінницького НАУ. – Вінниця. – №3 (42), 2010. – С. – 73 - 77.
6. Ежегодник продовольственной и сельскохозяйственной организации ООН (ФАО) – "FAO Year-book, Productions" официального интернет сайта ФАО, 2012 г.
7. Мисік А. Т. Стан та напрямки розвитку свинарства / А. Т. Мисік // Свинарство, 2014. - № 65. – С. 8 - 14.
8. Патент на корисну модель № 96928 Україна, МПК А61D 19/00 Прилад для стимулювання свиней за штучного осіменіння / Церенюк О. М., Череута Ю. В.; Інститут тваринництва НААН. – № u 201409745; заявл. 05.09.2014; опубл. 25.02.2015. – Бюл. №4. – 4 с.
9. Патент на корисну модель № 97393 Україна, МПК А01К 67/02 Спосіб відбору стресостійкого ремонтного молодняку / Церенюк О. М.; Інститут тваринництва НААН. – № u 201411118; заявл. 13.10.2014; опубл. 10.03.2015. – Бюл. №5. – 3 с.

10. Патент на корисну модель № 100641 Україна, МПК А01К 67/02 Спосіб відбору свиноматок / Церенюк О. М.; Інститут тваринництва НААН. – № u 201411117; заявл. 13.10.2014; опубл. 10.08.2015. – Бюл. №15. – 3 с.

11. Плохинский Н. А. Руководство по биометрии для зоотехников / Н. А. Плохинский. – М. : Колос, 1969. – 352 с.

12. Меркурьева Е. К. Биометрия в селекции и генетике сельскохозяйственных животных. – М.: Колос, 1970. – 423 с.

СОВРЕМЕННЫЕ АСПЕКТЫ РАЗВЕДЕНИЯ СВИНЕЙ ПОРОД ЛАНДРАС И УЭЛЬС В УКРАИНЕ

Церенюк А. Н., Акимов А. В., Тимофеенко И. М., Черевута Ю. В., Институт животноводства НААН

Проведен генеалогический анализ стад свиней пород ландрас и уэльс на основе данных из 2 субъектов племенного дела по разведению свиней породы уэльс и 24 субъектов по разведению свиней породы ландрас. Наиболее многочисленными в породе уэльс являются хряки Теда 933 отечественной селекции (26,32 % по популяции) и линии Виктора, Уотчмана, Ямса и Империаля отечественной селекции (по 10,53 %), численность хряков английской селекции незначительная (5,26 %). Генеалогическая структура свиней породы ландрас в Украине более широкая, но менее упорядоченная по сравнению с уэльской породой. Хряки в отечественной популяции породы ландрас представлены 90 линиями, среди которых 27 литерных. Сформирован ряд технологических подходов и способ повышения степени реализации генетического потенциала продуктивности, который позволяет за счет обработки спермы для осеменения влиять на уровень продуктивности свиноматок. Очерчены задания селекционно-племенной работы с породами на ближайшую перспективу.

Ключевые слова: свиньи, ландрас, уэльс, воспроизводство, искусственное осеменение, генетический потенциал продуктивности.

THE MODERN ASPECTS OF BREEDING OF PIGS OF LANDRACE AND WELLS PIGS IN UKRAINE

Tsereniuk A. N., Akimov A. V., Timofeenko I. M., Chereuta Y. V., Institute of animal science NAAS

The genealogical analysis of herds of pigs of breeds Landrace and Wells on the basis of data on breeding of pigs of Wells breed and 24 subjects of breeding work of Landrace breed was done. In Landrace breed the most numerous are boars Ted 933 line of domestic selection (26.32% of population) and of Victor, Watchman, Yams and imperial lines of domestic selection (10.53% each) while number of boars of English selection was not considerable (5.26%). Genealogical structure of pigs of Landrace breed in Ukraine is wider but less ordered than Wells breed. Boars of domestic population of Landrace breed are presented by 90 lines, among which 27 are literal. Some technological approaches and the way to increase degree of realization of genetic potential of productivity which allows to influence sow productivity by means of sperm treatment were formed. The tasks of breeding work with breeds for nearest perspective were determined.

Key words: pigs, Landrace, Wells, reproduction, artificial insemination, genetic potential of productivity